

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/1111 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ 96/19 и 110/19), како и врз основа на член 22 и член 25 од Законот за средно образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/1995, 24/1996, 34/1996, 35/1997, 82/1999, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008, 92/2008, 33/2010, 116/2010, 156/2010, 18/2011, 42/2011, 51/2011, 6/2012, 100/2012, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 135/2014, 10/2015, 98/2015, 145/2015, 30/2016, 127/2016, 67/2017 и 64/18) министерот за образование донесе скратена наставна програма по наставниот предмет **ЕТИКА** избран за II година на средното гимназиско образование за учебната 2020/21 година.

1. Вовед

Скратената наставна програма по наставниот предмет *етика избран за II година* се базира на целите предвидени со наставната програма за наставниот предмет што редовно се реализира согласно утврдениот наставен план.

Со скратената програма се утврдуваат определени теми и наставни единици што треба да се реализираат за 159 наставни денови, при што се запазува предвидениот неделен фонд на часови утврден во редовната програма, 2 часа неделно, односно вкупно 64 часа.

Наставникот при планирањето и реализацијата на наставните единици од скратената програма се води од целите, определените поими, методите и активностите утврдени во редовната наставна програма.

2. Преглед на теми и наставни единици

I ТЕМА: ЕТИКАТА И МОРАЛОТ (7 ЧАСА)

Наставни единици:

- Етиката и нејзината улога во човештвото
- Моралот и неговата улога во човековиот живот
- Подемот на етиката во современата епоха
- Како етиката го води човекот по правите патишта во животот

II ТЕМА: ЧОВЕКОТ (10 ЧАСА)

Наставни единици:

- Што е човекот, коако живее, местото на моралот во човековиот живот
- Јас, моето сопство, интереси и однесување, како да бидам пријател на себеси
- Моите очекувања, планови, среќа, судбина, животни ставови

- Другите, блиските, ближните,
- Љуби го ближниот како самиот себе!
- Човечкото заедништво и целината на светот (Универзална етика)

III ТЕМА: ЖИВОТОТ И МОРАЛОТ (9 ЧАСА)

Наставни единици:

- Надеж, оптимизам, среќа,
- Чесност, исправност, коректност
- Вистинољубивост, достоинство, храброст,
- Умереност, скромност, воздржаност
- Карактер и етика
- Негативни (лоши) постапки - саможивост, завист, злоба, одмазда, непријателство

IV ТЕМА: КОМУНИКАЦИЈА МЕЃУ ЛУЃЕТО (6 ЧАСА)

Наставни единици:

- Односи меѓу луѓето- суштина на нивната комуникација
- Разбирање, соработка
- Толеранција,
- Емпатија

V ТЕМА: ЕТИЧКО СМЕТАЊЕ (5 ЧАСА)

Наставни единици:

- Разумот и моралот
- Идејата за етичко сметање
- Правење избор со етичко сметање

VI ТЕМА: ЛУБОВ(10 ЧАСА)

Наставни единици:

- Љубовта како чувство и однесување
- Трите вида љубов
- Избор во љубовта
- Љубовни односи - посветеност почитување, грижа
- Брак, раѓање и воспитување на деца

VII ТЕМА: РАБОТНА ЕТИКА (6 ЧАСА)

Наставни единици:

- Активност, трудољубивост, трудење
- Соработка, размена
- Пари, имот, штедење

VIII ТЕМА: ЗДРАВСТВЕНА ЕТИКА(7 ЧАСА)

Наставни единици:

- Етиката на здравјето денес
- Одговорност на секого за чувањето на здравјето
- Заразни болести
- Зависност и дрога

IX ТЕМА: ПОЛИТИЧКА ЕТИКА (4 ЧАСА)

Наставни единици:

- Демократија, човекови права и одговорност
- Мир,
- Толеранција и соработка меѓу луѓето

3. Дидактички препораки

Појдовна основа за реализација на скратената наставна програма по наставниот предмет *етика избран за II година* е редовната наставна програма (конкретните цели, поими, предложените активности и методи). Потребно е интегрирано планирање односно целно и содржинско поврзување како и планирање на наставата со поврзување на учењето со искуството на учениците. За реализација на наставниот предмет *етика*, задолжително треба да се применуваат интерактивни форми и методи (техники на учење и активност). Од интерактивните методи ќе се употребуваат: работа во групи, дискусии, дебати, бура на идеи, анализа на текст и документи, анализа на случај, но и традиционални методи: куси предавања, насочен разговор. Препораките за користење на скратениот фонд на часовите се дадени како ориентација, заедно со конкретните цели и теми/содржини што не треба да го ограничува нивното прераспоредување според потребите при реализацијата. Проверувањето на знаењата на учениците треба да се врши во сите фази на наставниот процес, при реализација на нова содржина, повторување, вежбање и истражување. При следењето и оценувањето се применуваат различни постапки (усно и писмено проверување, тестови на знаења, изработка на семинарски трудови, и активности на ученикот во текот на часот).

Наставникот ќе користи наставни средства и помагала што се определени со редовната наставна програма.

4. Норматив за наставен кадар

Скратената наставна програма ја реализира наставник согласно нормативот за наставен кадар даден во редовната настава програма

Скратената наставна програма по наставниот предмет *етика избран за II година* на средното гимназиско образование ја утврди

Бр. 12-8424/80

16.09.2020

Министер за образование и наука
Мила Царовска